

12.	Тема 12. Звітність ревізійної комісії та її членів, оцінка її діяльності	3
13.	Практичні заняття	8
14.	Іспит	8
15.	Всього	88

Затверджено:

Наказ Фонду державного
майна України

від 06.04 2006 р. № 590

**Типова програма підвищення кваліфікації
голів (членів) наглядових рад акціонерних
товариств з питань управління
корпоративними правами держави**

ПОГОДЖЕНО:

Департамент вищої освіти Міністерства
освіти і науки України:

"06" 04 " 2006 р.

Науково-методичний центр вищої освіти

"4" 06.04 " 2006 р.

Тема 1. Загальні положення корпоративного управління.

(4 години)

Загальна характеристика стану розвитку корпоративного управління в Україні, його актуальність для забезпечення зростання вітчизняної економіки. Поняття та принципи корпоративного управління.

Сучасне законодавче та нормативне врегулювання порядку управління корпоративними правами держави. Цивільний та Господарський кодекс України та зміни в системі корпоративного управління. Регулювання відносин власності нормами ЦКУ та ГКУ.

Кодекс корпоративної поведінки.

Тема 2. Національні та міжнародні стандарти корпоративного управління

(3 години)

Сучасні тенденції національної та міжнародної практики корпоративного управління. Вплив узагальненої найкращої практики корпоративного управління на стандарти здійснення підприємницької діяльності.

Міжнародні стандарти корпоративного управління: Принципи ОЕСР; Принципи групи "Євроакціонери"; Принципи Calpers та ін.

Порівняльний аналіз національних Кодексів корпоративного управління (Індія, Німеччина, Тайланд, Бразилія, Росія та ін.).

Проект Принципів корпоративного управління України: призначення; правовий статус, структура та зміст; механізми впровадження.

Рейтинги корпоративного управління: види; призначення; критерії оцінки. Рейтинги корпоративного управління Standard and Poors, Brunswick UBS Warburg та ін.

Тема 3. Загальні засади управління корпоративними правами держави.

(3 години)

Визначення корпоративних прав держави та джерела їх походження. Основні моделі управління корпоративними правами держави. Оцінка корпоративних прав держави.

Органи та особи, уповноважені управляти корпоративними правами держави: порядок визначення, передачі та здійснення повноважень, підготовки та надання звітності.

Нормативне регулювання діяльності відповідального представника держави та його вплив на фінансово-господарську діяльність АТ.

Тема 4. Аналіз основних проблем управління державними корпоративними правами у відкритих акціонерних товариствах та напрями його удосконалення

(2 години)

Тема 5. Порядок створення, установчі документи та органи управління акціонерних товариств (АТ).

(2 години)

Ознаки та види АТ. Способи та особливості створення акціонерних товариств.

Засновники та учасники АТ. Установчі та нормативні документи АТ. Державна реєстрація АТ.

Створення акціонерними товариствами дочірніх підприємств, філій, представництв.

Правове становище холдингових компаній акціонерного типу.

Склад, компетенція та розподіл повноважень органів управління АТ (загальні збори акціонерів, спостережна рада, правління, ревізійна комісія).

Колегіальні та одноосібні виконавчі органи АТ. Порядок формування виконавчих органів. Форми та порядок діяльності виконавчих органів, Документування діяльності виконавчих органів.

Регулювання статусу органів управління АТ внутрішніми положеннями АТ.

Організація взаємодії органів управління АТ.

Посадові особи АТ Обрання (призначення) та відповідальність посадових осіб АТ.

Конфлікт інтересів посадових осіб АТ.

Врегулювання трудових правовідносин з посадовими особами АТ щодо виконання ними обов'язків (угоди, оплата праці і т.д)

Тема 6. Акціонерне товариство як суб'єкт господарювання

(6 годин)

Управління господарською діяльністю АТ.

Ресурсне забезпечення діяльності АТ: персонал, капітал і виробничі фонди, нематеріальні ресурси та активи, оборотні кошти, інвестиційні ресурси.

Визначення стратегії АТ. Технічна база, організація і планування виробництва. Здійснення контролю за їх реалізацією.

Фінансова звітність – основа системи розкриття інформації. Інформаційне забезпечення органів управління АТ та акціонерів про діяльність товариства.

Методи фінансового аналізу господарської діяльності підприємства. Аналіз фінансового стану АТ, його платоспроможності, ліквідності активів, ефективності використання активів.

Антикризова система управління, виявлення резервів покращення економічного стану підприємства та розробку рекомендацій для органів управління.

Заходи по забезпеченню поліпшення фінансово-економічного стану підприємств.

Тема 7. Майнові відносини в акціонерному товаристві

(7 годин)

Доходи та прибуток акціонерного товариства: поняття, джерела формування та порядок розподілу.

Статутний капітал акціонерного товариства: визначення, структура та функції. Порядок формування, збільшення та зменшення статутного капіталу акціонерного товариства. Формування резервного та інших фондів акціонерних товариств (2 години).

Джерела формування та правовий статус майна акціонерного товариства. Обмеження щодо розпорядження майном товариства, створеного у процесі приватизації та корпоратизації.

Порядок здійснення контролю за розпорядженням майном. Особливості реалізації, безоплатної передачі, передачі до статутних фондів юридичних осіб, списання, оренди, консервації та розконсервації майна. Погодження відповідних операцій розпорядження майном наглядовою радою, органом управління корпоративними правами держави та іншими органами (2 години).

Порядок передачі в оренду майна акціонерних товариств та державного майна, яке знаходиться на балансі акціонерних товариств. Оцінка об'єктів оренди, визначення розміру орендної плати за передане в оренду майно. Погодження рішення щодо передачі та умов оренди наглядовою радою або органом управління корпоративними правами. Контроль за використанням майна, переданого в оренду (2 години).

Прибуткова реалізація майна підприємств-боржників

Запобігання відчуження майна господарських товариств із державною часткою у статутних фондах шляхом реалізації механізмів застави та в процедурах санації боржника (1 година).

Тема 8. Дивідендна політика акціонерного товариства

(3 години)

Особливості нарахування і виплати дивідендів на корпоративні права держави. Оподаткування дивідендів. Реінвестування дивідендів.

Основні положення Концепції корпоративно-дивідендної політики держави.

Тема 9. Корпоративні цінні папери

(5 годин)

Визначення та види корпоративних цінних паперів.

Акції, як корпоративні цінні папери. Види та категорії акцій, форми випуску акцій. Інформація про випуск акцій акціонерного товариства. Звіт про наслідки підписки на акції.

Порядок та умови випуску акцій. Державна реєстрація випуску акцій. Особливості реєстрації випуску акцій закритих акціонерних товариств та відкритих акціонерних товариств, створених в процесі приватизації та корпоратизації. Порядок реєстрації випуску акцій відкритих акціонерних

товариств при зміні номінальної вартості акцій та кількості акцій без зміни розміру статутного фонду. Порядок додаткового випуску акцій.

Право власності на акції. Види обліку прав власності на акції. Перехід права власності на документарні та бездокументарні цінні папери. Роль та функції реєстратора власників іменних цінних паперів, зберігача цінних паперів, депозитарія в процесі обігу цінних паперів. Поняття та функції номінального утримувача цінних паперів.

Обертання акцій на первинному та вторинному ринках. Біржовий та позабіржовий ринок. Поняття лістингу та делістингу цінних паперів. Види послуг, які надаються акціонерному товариству торговцем цінними паперами. Андеррайтинг. Обмеження щодо обертання акцій закритих акціонерних товариств. Порядок придбання, реалізації та анулювання акціонерним товариством власних акцій.

Основні методи оцінки акцій.

Поняття та види облігацій. Порядок випуску, реєстрація випуску та інформації про випуск облігацій акціонерного товариства.

Фактори, що впливають на вартість облігацій. Визначення ціни розміщення облігацій. Основні методи оцінки облігацій. Управління капіталом АТ шляхом випуску облігацій. Виплата доходів та погашення облігацій АТ.

Капіталізація акціонерних товариств. Фактори, що впливають на вартість цінних паперів. Визначення ціни розміщення цінних паперів.

Залучення позикового капіталу акціонерного товариства шляхом випуску цінних паперів.

Державне регулювання ринку цінних паперів в Україні.

Основні види зловживань на ринку цінних паперів та методи їх запобігання.

Тема 10. Загальні збори акціонерів

(3 години)

Місце загальних зборів акціонерів у структурі органів управління акціонерного товариства. Чергові та позачергові збори.

Компетенція загальних зборів акціонерів.

Порядок скликання загальних зборів акціонерів. Інформація про збори (оприлюднення, порядок денний, інформація до порядку денного, зміни в інформації про збори).

Порядок проведення загальних зборів акціонерів. Реєстрація акціонерів при участі у загальних зборах. Голосування на загальних зборах акціонерів. Доручення на голосування.

Правовий статус рішень загальних зборів акціонерів та порядок їх оскарження. Компетенція відповідального представника держави при прийнятті рішень загальними зборами акціонерів. Вплив на прийняття рішень залежно від розміру пакета акцій, які перебувають в державній власності.

Типові порушення порядку скликання та проведення загальних зборів акціонерів та методи їх запобігання.

Тема 11. Наглядова рада – орган управління АТ

(6 годин)

Роль Наглядової ради в системі органів управління АТ. Правове регулювання створення та діяльності наглядової ради АТ.

Основні функції та повноваження наглядової ради АТ. Визначення стратегії товариства. Затвердження річного бюджету, бізнес-планів товариства та здійснення контролю за їх реалізацією. Затвердження умов договорів, що укладаються з головою та членами виконавчого органу, встановлення розміру їх винагороди та визначення форм контролю за діяльністю виконавчого органу. Порядок здійснення контролю за фінансово-господарською діяльністю товариства. Забезпечення підготовки повної та достовірної публічної інформації про товариство.

Реалізація функції антикризового управління. Інші функції наглядової ради.

Компетенція наглядової ради АТ. Визначення компетенції наглядової ради на законодавчому рівні. Визначення компетенції наглядової ради внутрішніми актами АТ.

Взаємодія та розподіл повноважень між наглядовою радою та іншими органами управління АТ:

- взаємодія наглядової ради з виконавчим органом товариства (правлінням). Агентська теорія. Розв'язання конфлікту «власник-менеджер»;

- взаємодія наглядової ради та ревізійної комісії АТ. Моделі взаємодії наглядової ради та підрозділів внутрішнього аудиту АТ.

Розподіл повноважень між наглядовою радою та іншими органами управління АТ.

Корпоративні конфлікти та роль наглядової ради у їх вирішенні. Загроза недружнього поглинання АТ та захисту від нього (конфлікти «акціонер-акціонер», «товариство-акціонер», «акціонер-менеджер» і т.д.)

Здійснення контролю за виявленням, запобіганням та врегулюванням конфлікту інтересів посадових осіб органів товариства. Основні підходи до оптимального врегулювання відносин.

Роль наглядових рад в судових спорах.

Тема 12. Порядок формування наглядової ради акціонерного товариства

(2 години)

Процедури підбору та порядок обрання (призначення) членів наглядової ради АТ.

Порядок обрання голови наглядової ради АТ.

Участь у роботі наглядової ради АТ з правом дорадчого органу інших осіб, які не є її членами.

Участь у роботі наглядової ради АТ представника акціонера.

Тема 13. Організація роботи наглядової ради акціонерного товариства

(2 години)

Розподіл повноважень між членами наглядової ради АТ.

Періодичність та порядок проведення засідань наглядової ради АТ.

Порядок прийняття та оформлення рішень наглядової ради АТ.

Місце і роль відповідального представника держави у роботі наглядової ради АТ.

Оцінка роботи наглядової ради та її членів.

Нормативне врегулювання діяльності наглядової ради.

Тема 14. Взаємовідносини наглядової ради та реєстратора

(3 години)

Діяльність з ведення реєстру власників іменних цінних паперів.

Договірні відносини між емітентом та реєстратором.

Прийняття рішення про передачу ведення системи реєстру новому реєстроутримувачу виконавчим органом (правління) за погодженням із наглядовою радою.

Порядок передачі системи реєстру власників іменних цінних паперів іншому реєстроутримувачу.

Встановлення процедури, яка б вимагала від членів наглядової ради довідку від реєстратора про усі випадки купівлі, продажу чи іншого руху цінних паперів АТ за рік.

Розробка документа, що відображає усі рахунки в цінних паперах, якими володіють чи контролюють члени наглядової ради АТ, акціонерами якого вони є.

Тема 15. Захист прав акціонерів

(5 годин)

Підстави, порядок набуття та позбавлення прав акціонера. Документи, що посвідчують права акціонера.

Права та обов'язки акціонерів. Порядок реалізації встановлених та охоронюваних законом прав та обов'язків акціонерів.

Поняття меншості в акціонерному товаристві та правові механізми їх захисту.

Найбільш поширені в Україні порушення прав акціонерів. Захист прав акціонерів: судовий та позасудовий порядок.

Обов'язки акціонерів:

щодо виконання вимог статуту та рішень загальних зборів акціонерів;

щодо оплати власних акцій;

щодо зберігання конфіденційної інформації.

Роль наглядової ради у сприянні захисту прав акціонерів:

керівництво компанією з боку наглядової ради;

розробка ефективної системи зв'язку;
розкриття інформації для акціонерів і громадськості;
торгівля цінними паперами з використанням інсайдерської інформації.

Тема 16. Роль наглядової ради в проведенні аналізу індикаторів можливих проблем

(4 години)

Наглядова рада як розробник системи індикаторів проблем, пов'язаних з доходами, заборгованістю та ін.

Використання "індикаторів" проблем АТ як інструменту для проведення аналізу фінансової діяльності АТ.

Роль наглядової ради в умовах кризи та реструктуризації АТ (узагальнення досвіду роботи).

Тема 17. Звітність наглядової ради АТ та оцінка її діяльності

(3 години)

Структура звіту наглядової ради АТ, що надається на розгляд щорічних загальних зборів акціонерів.

Зміст та періодичність подачі звітності відповідального представника держави.

Критерії оцінки діяльності наглядової ради АТ.

Відповідальність членів наглядової ради АТ.

Розмір, джерела формування та порядок виплати винагороди членам наглядової ради АТ.

Зберігання документів щодо діяльності органів товариства.

Тема 18. Місце та роль корпоративного секретаря у структурі органів АТ

(2 години)

Статус корпоративного секретаря та його закріплення у внутрішніх документах АТ.

Порядок призначення (обрання) корпоративного секретаря. Вимоги до кандидатури на посаду корпоративного секретаря.

Компетенція та організація роботи корпоративного секретаря.

Основні завдання корпоративного секретаря.

Оцінка роботи корпоративного секретаря.

Тема 19. Інформаційне забезпечення діяльності наглядової ради

(4 години)

Джерела інформації для прийняття управлінських рішень.

Право наглядової ради на доступ до інформації.

Обов'язки органів АТ щодо надання інформації наглядовій раді.

Інформаційне забезпечення прийняття рішень наглядовою радою за допомогою системи управлінського обліку та звітності АТ.

Відповідальність членів наглядової ради щодо використання конфіденційної інформації.

Тема 20. Судова та адміністративна практика розгляду спірних питань щодо діяльності органів управління АТ.

(3 години)

Теорія і практика розгляду корпоративних спорів в судах. Спори щодо компетенції органів управління. Спори щодо складу та порядку формування органів управління. Визнання недійсними рішень органів управління.

Правові наслідки перевищення виконавчим органами власних повноважень при укладанні угод.

Рекомендації з цих питань для фахівців з управління корпоративними правами держави.

Практичні заняття

1. *Тема "Розгляд та аналіз корпоративних конфліктів, найбільш поширених "технологій" корпоративних захоплень АТ. Розробка системи заходів завчасного запобігання та протидія корпоративному захопленню. Роль та місце наглядової ради у цьому процесі"* (2 години).
2. *Тема : "Розгляд ситуаційних вправ на прикладах українських товариств. Ухвалення наглядовою радою стратегічних рішень з розвитку підприємства (2 години).*
3. *Круглий стіл "Практика роботи корпоративного секретаря" за участі діючих корпоративних секретарів українських АТ (2 години).*
4. *Тема "Використання комп'ютерних автоматизованих систем у обліку корпоративних прав держави. Робота з реєстром корпоративних прав держави" (2 години).*

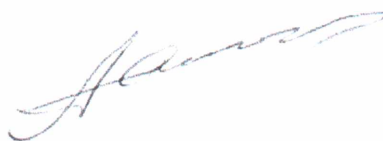
Розподіл навчального часу:

Лекції - 72 години

Практичні заняття - 8 годин

Іспит - 8 годин

**Директор Департаменту обліку
корпоративних прав держави**

А. Сачівко

Навчальний план
підвищення кваліфікації голів (членів) наглядових рад акціонерних товариств з питань управління корпоративними правами держави

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Загальні положення корпоративного управління	4
2.	Тема 2. Національні та міжнародні стандарти корпоративного управління	3
3.	Тема 3. Загальні засади управління корпоративними правами держави	3
4.	Тема 4. Аналіз основних проблем управління державними корпоративними правами у відкритих акціонерних товариствах та напрями його удосконалення	2
5.	Тема 5. Порядок створення, установчі документи та органи управління акціонерних товариств (АТ)	2
6.	Тема 6. Акціонерне товариство як суб'єкт господарювання	6
7.	Тема 7. Майнові відносини в акціонерному товаристві	7
8.	Тема 8. Дивідендна політика акціонерного товариства	3
9.	Тема 9. Корпоративні цінні папери	5
10.	Тема 10. Загальні збори акціонерів	3
11.	Тема 11. Наглядова рада – орган управління АТ	6
12.	Тема 12. Порядок формування наглядової ради акціонерного товариства	2
13.	Тема 13. Організація роботи наглядової ради акціонерного товариства	2